

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

- + *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter <http://books.google.com> durchsuchen.

NOWOČESKÁ
BIBLIOTEKA

WYDÁWANÁ

NAKLADEM ČESKÉHO MUSEUM.

Číslo I.

W PRAZE.

W KOMMISSJ U KRONBERGRA I ŘIWŇÁČE.

1841.

JOSEFA JUNGMANNA,

CJS. KRÁL. LEOPOLDOWA ŘÁDU RAKAUSKÉHO RYTJŘE, DOKTORA
FILOSOFIE, PREFEKTA NA GYMNASIUM AKADEMICKÉM STARÉHO MĚSTA
PRAŽSKÉHO, UČENÉ SPOLEČNOSTI A MUSEUM ČESKÉHO AUDA

A T. D.,

SEBRANÉ SPISY

WERŠEM I PROSAU.

NÁKLADEM ČESKÉHO MUSEUM.

W PRAZE.

W KOMMISSJ U KRONBERGRA I ŘIWNÁČE.

1841.

207h/58/607

PŘEDMLUWA.

Slawného musegnjho spolku komitét ku vzdělávánj českého gazyka a literatury ustanowil wydáwati mezi ginými knihami také některé spisy nowějšich spisowatelů, zemřelých i žiwých, pokud k záměru geho by hoditi se widěli. Prwnj w té řadě měly státi Puchmayrowy básně. Poněwadž ale nedáwno tomu gest, co tiskem wysly, a posud rozprodány negsau, uznáno za dobré počjti giným sebránjm a síce tjmto přjtomným, gehož půwodce, kterýž na wydánj roztraušených tam zde drobnůstek swých nikdy nepomyslil, tjm poněkud proti geho přjsnějšjm posuzowatelům zašjtěn býti daufá, že toliko na úsilné některých přátel domlauwánj a z naděge něgakého snad fondu českému, wůbec matice zwanému, odtud možného užitku k wydánj geho se propůgčil. Dobřeť on wj, že, byla-li gaká kdy cena geho zkausek poetických i prosaických, ta od okolnostj doby wisela, w které psány byly. To wšak

sobě bez chlauby osobiti může, že mezi prvnjmi byl, kteřj zanedbanau české literatury njwu vzdělávati počali, aniž se měřiti chce s těmi, kdož pozděgi k též práci ruku přičiniwše, zdařilegšjm plodům snaženj swého se radugj. Nebude na škodu věci, gestli w pořadě vydáwaných spisů nám se přihodj, co dálo se w Kaně Galilegské na swadbě, že neyprwé špatněgšj, potom pak lepšj wjno hostům se předkládalo. Co se dotýče způsobu weršowanj zde se nalezagjcjho, to rozdjlné gest podle dob a změn, které ono wúbec u nás bralo, i podle osobné a takor̄ka okamžitě sklonnosti spisowatelowy k ginému a ginému systému, pokud na časowém se konečně neustawil. Buď i to důkazem gehu všestranné snášeliwosti.

W Praze 5. Listopadu 1840.

O b s a h.

B Á S N Ě.

Ke dni 1. března 1832, jakožto čtyřicetiletého panování GM. Cjsaře a Krále Františka I.	str. 3
Wyučenec Řekův	» 5
Urozenému Pánu Fr. Xav. Tvrděmu, gub. radě w král. českém	» 7
Při rozstouání D. C. H. Pána Al. Wasiliewa, penzenského opol- čenj při c. ruském wogsku wrchnjho kazatele. Dne 1. října 1813.	» 8
Pjseň o zvonu (z Schillera)	» 9
Spolku dobrodinců k zachování na pohled mrtvých	» 21
Radost (z Schillera)	» 26
Spokogenost	» 30
Pjseň milostničky (z Göthe)	» 32
Geseň	» 33
Ryhátská pjeň	» 34
Na Neobuli (z Horáce)	» 35
Zpěw duchů nad wodami (z Göthe)	» —
Elegie na smrt Stanislawo Wydry, 3. prosince 1804. zemřelého	» 37
Elegie na hrobkách weských (podlé angl. P. Graye)	» 45
Slawěnka Slawjnowi	» 50
Poslání Karamzina k *	» 51
Eloiza Abelardowi (z Pope)	» 56
Selanka Moschowa IV.	» 68
Messiáš (z Pope)	» —
Lenora (z Bürgera)	» 71
Čaroděgnický uředlnj (z Göthe)	» 80
Rukawicka (z Schillera)	» 83
Paustewnj (romance dle Goldsmitha)	» 86
Kůň z hory (česká powěst z IX. stoletj, skládánj Herderowo)	» 91
Oldřich a Božena	» 95
Zusanna. Prawdívý přjběh	» 98

Lazebnice (podlé Pope)	str. 103
Utěcha mysli (z indického podlé anglického přeloženj)	» 115
Krok. Ginotagitelná powěst, dle Hágkowsy kroniky na listu I-IV. »	117
Ginotagitelka	» 119
Žádostka i Blahodal (ginotagitelná báseň z V**)	» 121
Znělky. Těžké wybránj	» 125
Létawj mrawenci	» 126
Músy, báseň anakreontická	» —
Nápisowé	» 127
Z antologie řecké	» 129
Herman a Dorota (z Göthe)	» 335

P R O S A.

O gazyku českém. Rozmlauwánj prwnj	str. 133
Rozmlauwánj druhé	» 137
Wýtah z knihy o německém národstwj Fr. L. Jahna	» 185
O různěnj českého pjsemnjo gazyka	» 163
O českém gazyku úsudek Lukáše Hornického.	» 171
O klassičnosti w literatute wúbec a zwláště české	» 176
O beánjch akademických.	» 186
Starý chudý Richard (z Franklinowých menšjch spisů).	» 192
Pljwnjk	» 200
Čtyřj sprostnj bramjni (z indického, podlé A. W. Schlegla) »	208
Z Luciana Samosatenského Timon aneb newljdnjk	» 220
— — Diogenes a Pollux	» 342
— — O marnosti krásy	» 245
Přjběh satyrický (z ruského).	» 250
Hra w šachy	» 256
F. A. Chateaubrianda A tala, aneb láska dwau diwochů na paušti (z franciny)	» 271

B A S N E.

L E N O R A.

[Z BÜRGERA].

(1806. w Hlasateli k. str. 466.)

Lenora divě za šera
 Se ze sna vyrazila:
 »Wiljme, kde gsi? — newěra,
 Či smrt tě zachwátila?
 On na Bělohrad u wogi
 S Loudonem táhnul ku bogi,
 A nepsal milé k zprávě,
 Zda z boge vyšel zdrávě.

Když pak udatnj plukowé

Se dosti nawálčili,

A smjřenj mocnářowé

Mjr. swatý učinili:

Tu vznikne plés a zpěwu hluk,

A bubnú chřest, a ciňkú zwuk,

A listjnj ozdóbené

Se wogsko domú žene.

A přewšudy a odewšad

Gde walem wše a stěžj;

A buď on stár, a buď on mlad,

Wstřjce plukům ryčným běžj;

Tam slyšet otce, manžela,

Tu choťe wjtať z wesela:

Lenora čeká mnoho,

A wjtať nemá koňo.

I ptá se tam zde každého,

A zbjhá celé řady;

Než nikdo nezná milého,

A nikdo newj rady;

A když pak přegdau plukowé,

Tu wrané wlasj sobě rwe,

Tu hrozně ryky plodj,

A wztekle sebau hodj.

I běžj matka k děwčeti:

»Kěž Pánbůh smiluge seť

Mé milé djtě, co ge ti?»

A od země gi wznese.

Co pryč ge matko, to ge tam!

Pryč se swěta, geť lest a klam!

Bůh nezná smilowánj,

Ach, auwe mého lkánj!

»Smilug se Pánbůh, otec náš, /
 Onť dobře dělá námi, /
 Ach! pomodli se otčenáš, /
 Bůh dobrý bude s námi, /
 O matko, matko, klam a lést! /
 Ne, mnau co dělá, dobře gest: /
 Dost gsem se námodlila; /
 O, nač by prosba byla? —

»Bůh, dobrý otec, uslyšj, /
 Kdy djtě mu se kořj, /
 Gdi přigmi swátost neywysšj, /
 Ta žalost w tobě zmořj, /
 O matko, co zde zahřj, /
 To swátost žádná nezmořj, /
 Ach, žádná swátost, máti, /
 Znik mrtwým nemůž dáti. —

»Což, ať ten swodnjak šalebný /
 Kams do Turek se pustil? /
 Pro nowý sňatek swatebný /
 Snad swé se wjry spustil? /
 Nech, djtě, muže wrtkého, /
 On zisku dogdě špatného, /
 Kdy duše těla zbude, /
 Ten klam ho páliť bude. —

Co pryč ge, matko, to ge tam, /
 Co pryč ge, po tom wetal? /
 Gen smrt ge zisk můg, swět ge klam! —
 Kéž neznala gsem swěta, /
 Ha, zmiz ty, tělo, w hrob a prach, /
 A kryg tě hřůza, noc a strach, /
 Bůh nezná smilowánj, /
 Ach, auwe mého lkánj! —

»Ach nesuď z toho bezprávj

To strastné, Bože, roběj!

Co slina kane, rozprávj,

Ach, nebuď winno tobě!

O djtě, zanech kwjlenj,

A pomni na swé spasenj,

Ať duše aspoň swého

Má chotě nebeského.»

O matko! co ge spasenj?

O matko, co ge péklo?

S njm, s njm ge w pekle spasenj,

A bez Wiljma peklo —

O, zmiz ty tělo w hrob a prach,

A kryg tě hrůza, noc a strach!

Tam, kde ho nenj, žjti,

I w nebi nechci býti. —

Tak zaufalost se wztěkala

Skrz gegj mozk a kjtj,

A proti Bohu reptala

Hůř, hůře každau chwjli;

A tlaukla prsy zawilé,

Až zašlo slunce spanilé,

A w zlatém po obloze

Až gely hwězdy woze.

A wenku, slyš! to dupy dup!

Co koňský cupe dusot;

A chřestem sedne w domu wstup,

A stawj gezdec klusot.

Pak u wrat počne kruh a hřeb

Gen zticha, zlehka klepy klep!

A skrze wrata na to

Ge slyšet slowa tato:

Wpust, pust mě milá milenko!
 I bděla-lis, či spala?
 Máš smjch, či hoře panenka?
 I zdalis o mne dbala? —
 »Wiljme, ty? — tak pozdě k nám? —
 Ba hoře, milý, hoře mám,
 A kwjlm bez pomoci.
 I odkud gedeš w noci?«

My sedláme gen w půlnoci,
 Až z Uher gedu k tobě:
 Dřjw gsem ti nemoh' spomoci,
 Teď wezmu tebe k sobě. —
 »Ach, pogď sem djtě medowé,
 Skrz chrastj fičj wětrowé,
 Pogď, pogď sem zlatý hochu;
 W mých rukau okřeg trochu!« —

Ať fičj hauře wětrowa,
 Ať fičj, fauká, wěge;
 Kůň hrabe, břínká podkowa,
 Tu nedobře se děge.
 Pogď, kasey, zchop, a na mého
 Wyšwihni se na wraněto:
 Sto mil tě w ryčném plěsu
 Dnes w chotj lůže wnesu. —

»Ach, dnes sto mil? — dnes djiwěinu
 Donese kůň tam rúčj?
 Ay, gedenáctau hodinu
 Giž zwon na wěži huďj.«
 Hle měsje swjtj, gasnotě!
 My s duchy gedem w klopotě:
 Oč že ty w té hodině
 Gsi w lůži newěstině! —

»Kde ložnice, kde, gaka twá? —
 Kde, gake lůžko twoge? —
 Gen malá, tichá, daleká;
 Šest desk, a deštky dwogel
 »Dost wolná? — Dost! ty rychle pogd,
 Kasey se, zchop, na kůň se hodíš
 Host k hosti hned se sběře,
 A do kořen gsau dwěře.

I kasá, zchopj, švihne se
 Na koně holka prudce,
 A wůkol gezdce obnese
 Swé liliowé ruce.
 A rykem, rykem, hopý hop!
 Kůň cwálá mžitkau na stá stop,
 A gezdce dál unášj,
 Až zem se ohněm prášj.

A w prawo, w lewo walem wzad
 Wše mjgelo, kde geli;
 Gak letěl les, a šad a hrád
 Gak duté mosty hřměly
 Strach djwěině? — i gasnotě!
 My s duchy gedem w klopotě,
 Strach djwěině-li z duchů?
 »Ach ne! — i nechej duchů!

Nač medle gest ten hluk a zwuk?
 Co wyge seyc tu dobu?
 Slyš zwonu zwuk, a zpěwu hluk:
 »To tělo nesme k hrobu
 A, nesa rakew na marách,
 K nim průwod s tělem bliže táh;
 Zpěw geho k poslauchánj,
 Co žabj křehotánj.

W pól noci **tělo**, **pohřbete** /
 Wy w **zwuku**, **hluku**, **plesu**; /
 Ať sobě **tělo** **děwote** /
 Gá w **chotj** **lože** **wnesu**; /
 Pogď **zpěwče** s **kúrem!** **přitřěsti!** /
 A **swatehuj** **mi** **zawřeš!** /
 Spog, **popé**, s **ženau** **múže**; /
 Než **lehnem** w **chotj** **lúže** /

Dost **zwuku!** — **máry** **zaleť** — /
 A **gedwá** **okem** **kyne**, /
 Hned **rykem** **rykem** w **zápětj** /
 Se **wše** **to** **za** **njm** **linel**; /
 A **dál** a **dále** **hop** **hop!** /
Kůň **cwálá** **mžtkau** **na** **sta** **stop**; /
 A **gedce** **dál** **unášj**; /
 Až **zem** **se** **obněm** **prášj**; /

Gak **letj** w **práwo**, **na** **lewo**, /
 Ay **pole**, **role**, **sady!** /
 A w **lewo**, w **práwo**, **na** **lewo** /
Wsi, **zámky**, **města**, **hrady!** /
Strach **djwčíně?** — **i** **gasmotě!** — /
My s **duchy** **gedem** w **klopotě**; /
Strach **djwčíně-li** z **duchů?** — /
Ach, **nechey**, **nechey** **duchů!** /

A **hle!** a **hle!** **tu** **na** **kole**, /
Půlzewná w **záři** **blédé**, /
Ta **luza** **wúkol** **dozwole** /
Si **ryčný** **tanec** **wede**, /
Sem, **sem** **ty** **luza!** **za** **mpau** **pogď!** /
Sem, **skoky** **pogď**, a **sebau** **hod!** /
A **když** **se** **sňatky** **počnau**, /
Hop! **tancug** **rykem** **skočnau!** /

A luza s kola praski a praski
 Se hrne za njm chřestem,
 Gak kdyby chrastjm wicher třask,
 A šustěl suchým klestem.
 A dál a dále hopy hop!
 Kůň cwálá mžitkau na sta stop,
 A gezdce dál unášj,
 Až zem se ohněm prášj.

Gak letj wšeecko stranami,
 Co pod hwězdnu gest zářj;
 I samo nebe s hwězdami
 Gak letj před gich twářj! —
 Strach djwčíně? — i gasnotě!
 My s duchy gedem w klopotě!
 Strach djwčíně-li z duchů?
 Ach, w pokogi nech duchů!

Ha, wraný! pěj kaurowé —
 Čas kwapj neustále —
 Giž wanau rannj wětrowé —
 Ha, wraný! cwáley dále! —
 Tu, tu se dráha skončila,
 Tu djwka chotě nabyla!
 A s duchy pádem geli;
 Hle, tu gsme, kde gsme chtěli!

Pak přjmo k wratům klopotá
 Co přes záwodnj hony,
 A šwižným prutem ztroskotá
 I zówory i spony.
 Dsky břinkotem se rozletj;
 On pogaw koně w zápětj,
 Se po hřbitowě řjtj,
 An gasně měsjc swjtj.

A hle, a hle! tu na droby,
 Ha, strachem tělo trne!
 Co traud gsa, s gezdce podoby
 Se kyrys dolů hrne;
 W-leb nahý hlawa zmizela,
 A zplchala a zlyšela,
 Gest kostliwec gen z něho,
 A kosa w ruce geho.

I zpjná se a supá kůň,
 Z úst plamenem ma hořj,
 A pod nimi se w černau tůň
 Zem propadne a zbořj.
 Hluk hučj horem bauřliwý,
 Gek gečj dolem strařliwý,
 Smrt napjná swau kuři,
 Lenora pauřtj duři.

Hu, hu! teď wůkol duchowé
 Hop! tančj kolem skočnau;
 A tancugjce takowé
 Gj zpěwy huhlař počnau:
 Snášeg! byř srdce ustalo,
 Léř, než by Bohu reptalo;
 Duch ušel tělu swému,
 Bůh milostiw buď gemu.

